

Remissyttrande

Handläggare

Anders Bogelius
Avdelningen för fiskerikontroll
anders.bogelius@havochvatten.se

Datum 2025-09-23

Dnr 2025-2054

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet "En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan - för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)"
(dnr LI2025/01164)

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har inga synpunkter på utredningens förslag eftersom de inte direkt berör eller påverkar myndighetens verksamhet.

HaV lämnar dock några kommentarer i frågor som har beröring med HaV:s hemställan¹ om överföring av fysisk kontroll till Livsmedelsverket (SLV) och kommunerna i leden efter första utsläppande på marknaden. Av hemställan framgår att ansvaret för den fysiska kontrollen av sådan spårbarhet som följer av EU:s kontrollförfordning på fiskets område (*benämns GFP-spårbarhet nedan*) föreslås hanteras av de livsmedelskontrollerande myndigheterna istället för av HaV. Utredningens förslag påverkar förutsättningarna för HaV:s hemställan eftersom hemställan har utgått ifrån den nuvarande kontrollorganisationen där även kommunerna har ett ansvar.

Ett genomförande av utredningens förslag om organisatoriska förändringar är enligt HaV inte hinder för ett genomförande av förslagen i hemställan, men genomförandet behöver anpassas till att enbart SLV i så fall berörs och inte kommunerna. HaV:s hemställan omfattar vidare förslag som rör avgiftsfinansiering av kontrollen av GFP-spårbarhet. Vid ett genomförande av utredningens förslag om finansiering av livsmedelskontrollen finns det enligt HaV skäl att harmonisera finansieringen av GFP-kontrollen med utredningens förslag. HaV:s hemställan tar upp förslag till bestämmelser om informationsdelning mellan myndigheter som kontrollerar GFP-spårbarhet. Även här behöver hänsyn tas till att enbart SLV kommer att beröras om utredningens förslag genomförs. En fråga som indirekt berör HaV:s hemställan är utredningens förslag om etablering av en central digital tjänst för att underlätta aktörernas kontakt med myndigheterna. I samband

¹ Havs- och vattenmyndigheten, *Förslag om lag- och förordningsändringar för att förbättra det svenska spårbarhetssystemet för vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter*, 2024-11-05, dnr HaV 2024-003555

med etablering av en sådan tjänst bör enligt HaV eventuella samordningsmöjligheter med HaV:s spårbarhetsdatabas undersökas.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Generella synpunkter

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har inga synpunkter på utredningens förslag eftersom de inte direkt berör eller påverkar myndighetens verksamhet. HaV lämnar dock några kommentarer till sådana förslag som berör den hemställan som HaV lämnat om övergång av ansvar för fysisk kontroll av spårbarhet på fiskets område från HaV till Livsmedelsverket (SLV) och kommunerna.

Detaljerade kommentarer

19.1 SLV får ansvaret för livsmedelskontrollen

HaV gör bedömningen att förslagen om organisatoriska förändringar inte hindrar ett genomförande av ansvarsförändringar enligt HaV:s hemställan. Skillnaden blir att genomförandet enbart kommer att avse de delar som rör SLV. HaV preciserar inte i hemställan vilken typ av livsmedelskontroll som den överförda kontrollen av GFP-spårbarhet faller inom. Inom GFP delas inte kontrollerna upp i riskbaserade "efterlevnadskontroller" av alla anläggningar med olika frekvens enligt artikel 9.1 och riskbaserade "fuskkontroller" av vissa anläggningar enligt artikel 9.2 i EU:s kontrollförordning på livsmedelsområdet. Kontrollerna av GFP-spårbarhet kommer övergripande att styras av det nationella kontrollprogram som ska upprättas enligt artikel 93a i den reviderade kontrollförordningen på fiskets område². Det ska vara riskbaserade kontroller men med risk definierad som *sannolikheten att det inträffar en händelse som skulle innebära en överträdelse av bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken*. Eftersom en sådan definition är tillämplig både på "efterlevnadskontroller" och "fuskkontroller" behöver det i samband med en överföring av kontrollansvar närmare preciseras hur GFP-kontroll ska samordnas med respektive typ av kontroll på livsmedelsområdet. Det gäller särskilt om det blir organisatoriska skillnader mellan livsmedelskontroll enligt artikel 9.1 och 9.2.

20.1 Informationsutbyte mellan myndigheter

HaV tar i hemställan upp ett förslag till obligatoriskt uppgiftslämnande mellan myndigheter som kontrollerar GFP-spårbarhet. Frågan föreslås regleras i fiskeförordningen³. Även här behöver hänsyn tas till att enbart SLV kommer att beröras om utredningens förslag genomförs.

21.1 Allmänna överväganden om finansieringen av den offentliga kontrollen

HaV menar att utredningens förslag om finansiering av livsmedelskontrollen och finansieringen av kontrollen av GFP-spårbarhet som föreslås i hemställan bör harmoniseras. Skälen är att kontrollen av GFP-spårbarhet skiljer sig marginellt från livsmedelskontrollen av spårbarhet för motsvarande produkter. Därmed kan även kostnaderna för sådana kombinerade kontroller förväntas bli

² Förordning (EG) nr 1224/2009 och EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2023/2842 av den 22 november 2023 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 och (EU) 2019/473 vad gäller fiskerikontroll

³ Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

marginellt högre än renodlade livsmedelskontroller. Det talar enligt HaV för att samma finansieringsmodell bör användas.

HaV föreslår i hemställan att SLV respektive kommunerna får föreskriva om avgifter för sin kontroll av GFP-spårbarhet. Förslagen i hemställan som rör SLV kan genomföras separat och utan föregående lagändring.

22.1 Råd och stöd

En fråga som indirekt har beröring med HaV:s hemställan är utredningens förslag om att myndigheterna särskilt bör utreda möjligheterna att skapa ett gemensamt anläggningsregister och att företags ansökningar ska kunna ske samlat i en för myndigheterna digital tjänst. Syftet med en etablering av en myndighetsgemensam digital tjänst är att underlätta registrering, uppgiftslämning och kommunikation med myndigheter. HaV:s spårbarhetsdatabas innehåller delvis motsvarande funktioner för livsmedelsföretag som är registrerade spårbarhetsaktörer vid HaV. I samband med etablering av en central digital tjänst bör enligt HaV därför eventuella samordningsmöjligheter undersökas som kan underlätta ytterligare för berörda företag.

22.2 Myndigheternas samordning och samverkan

Om den myndighetsgemensamma digitala tjänsten på livsmedelsområdet även kommer att innehålla verksamhetsstöd för kontrollmyndigheternas föreslagna samverkan bör det enligt HaV även i dessa delar prövas om en samordning är möjlig med motsvarande digitala funktioner vid HaV. Vid ett genomförande av ändringen av kontrollansvar enligt hemställan kommer SLV löpande att behöva lämna uppgifter till HaV om uppdateringar i förteckningen över personer som auktoriserats att få genomföra kontroller av GFP-spårbarhet samt överföra digitala inspektionsrapporter efter varje kontrolltillfälle.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av tillförordnade avdelningschefen Ellinor Rutgersson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsstrategen Anders Bogelius och verksjuristen Michelle Alisic medverkat.

Anna Ledin

Ellinor Rutgersson

Bilagor:

-

Kopia till:

Registrator